



Ylityö- ja vapaa-aikana matkustamiskielto – käytännön ohjeita ja käsitteitä

YLITYÖKIELTO JA VAPAA-AIKANA TYÖASIOISSA MATKUSTAMISEN KIELTO

Ylemmät Toimihenkilöt YTN voi julistaa ylempien toimihenkilöiden ylityökiellon ja vapaa-aikana matkustamisen kiellon. Julistettu kielto on laillinen, koska ylitöistä ja matkustamisesta säännöllisen työajan ulkopuolella on aina muutoinkin oikeus kieltäytyä, eikä työrauhavelvollisuutta ole. Ylityön tekeminen ja vapaa-aikana matkustaminen vaatii työaikalain mukaan aina työn tekijän suostumuksen. Tämä koskee myös niitä henkilöitä, joiden palkkaan on "leivottu sisään" mahdolliset ylityöt ja/ tai matkustamiset.

Kiellon aikana työtä ja matkustamista tehdään vain säännöllisenä työaikana.

Ylityö

Ylempien toimihenkilöiden tulee pidättäytyä säännöllisessä työsopimuksen mukaisessa vuorokautisessa työajassa. Lisä- tai ylityötä ei saa tehdä. Kiellon aikana työtä tehdään vain säännöllisenä työaikana. Ylityö on ylityötä tekopaikasta tai korvaustavasta riippumatta!

Lisätyö

Lisätyötä on säännöllisen työajan (7,5 h) ylittävä työ, joka ei vielä ole ylityötä. Lisätyön tekeminen on ylityökiellon piirissä eli lisätöitä ei tehdä.

Liukumien lisäämiskielto

Liukuvan työajan puitteissakin pidättäydytään normaaliin työpäivään, toisin sanoen ei liuta yli normaalin päivittäisen työajan.

Pitäydyttävä siis säännöllisessä, työsopimuksen mukaisessa vuorokautisessa työajassa esim. 7,5 h /vrk. Liukumia ei saa kerryttää. Liukumia saa käyttää eli tehdä lyhyempää työpäivää. Toimiminen liukumajärjestelmän puitteissa esim. tulemalla myöhemmin (tai aikaisemmin) töihin ja lähtemällä 7,5 tunnin kuluttua kotiin on sallittua, kunhan päivittäistä 7,5 h työaikaa ei ylitetä.

Työtuntijärjestelmän muutos

Ei ole luvallinen, jos sillä pyritään kiertämään ylityösäännöksiä.

Työajan tilapäinen pidentäminen ja työaikakokeilu

Ei ole luvallinen ylityön kiertotarkoituksessa.

Työajan porrastaminen, vuorotyö

On myös mahdollista, että työnantajat pyrkivät selviytymään tilanteesta järjestelemällä työajan alkamis- ja päättymisajankohtia. Tällöin on huomattava seuraavaa: Siirtyminen mm. porrastettuun työaikaan on paikallinen sopimiskysymys.



Samalla tämä merkitsee sitä, että työajan sijoittelu yleensäkin ei ole työnantajan yksipuolisesti määrättävissä, vaan siitä on sovittava. Ja vallitsevassa tilanteessa sopimuksia ei ole syytä tehdä.

Koulutus työajan ulkopuolella

Työnantajan järjestämään ammatilliseen koulutukseen voidaan osallistua myös säännöllisen työajan ulkopuolella. Sen sijaan toimiminen kouluttajana kuuluu ylityökiellon piiriin.

Sijaisuus

Voidaan suorittaa normaalin työajan puitteissa. Työajan ulkopuolella sitä ei tule suorittaa.

Ennen ylityökieltoa sovitut ylityöt

Ovat ylityökiellon piirissä.

Hätätyö

Jos työ täyttää työaikalain mukaiset hätätyön tunnusmerkit, työ suoritetaan. Ennen työn suorittamista ao. henkilön tulee kuitenkin tarkistaa tunnusmerkkien toteutuminen. Mainittujen lakien mukaan tunnusmerkit ovat, että luonnontapahtuma, tapaturma tai muu seikka, jota ei ole voitu ennakoita tietää, on aiheuttanut keskeytyksen liikkeen, laitoksen tai yrityksen säännöllisessä toiminnassa tai vakavasti uhkaa johtaa sellaiseen keskeytykseen tai hengen, terveyden tai omaisuuden joutumiseen vaaranalaiseksi.

Oikeuskäytännössä esimerkiksi sovittujen toimitusten viivästyisestä uhkaavan laskelmallisen liiketuoton menettämistä tai vähentämistä ei ole pidetty omaisuuden joutumisena vaaranalaiseksi työaikalain hätätyösäännöksen tarkoittamalla tavalla.

Jos edellä mainituista seikoista syntyy epäselvyyttä, on syytä olla yhteydessä YTN:n päivystysnumeroon.

Aloittamis- ja lopettamistyöt

Ovat ylityökiellon ulkopuolella, jos ne toistuvat säännöllisesti ja niistä maksetaan ns. könttäkorvaus. Ensisijaisesti tulee kiinnittää huomiota säännöllisyyteen. Uusia sopimuksia ei tehdä.

Varallaolo, hälytysluntoinen työ ja puhelinohjeet

Jos henkilö on työnantajansa kanssa sopinut henkilökohtaisesti varallaolosta ja siitä maksettavasta korvauksesta, hoidetaan varallaolo sopimuksen mukaisesti. Mikäli sopimusta tai korvausta ei ole, tulee ylempien toimihenkilön ilmoittaa työnantajalle, että YTN:n päätösten mukaisesti hän ei voi suorittaa sopimaansa varallaoloa. Myöskään uusia varallaolosopimuksia ei tehdä.



Matka-aika

Vapaa-aikana matkustamisen kiellon aikana ylemmät toimihenkilöt eivät saa matkustaa työasioissa vapaa-aikanaan, vaan matkustaminen tapahtuu säännöllisenä työaikana. Kielto ei koske kodin ja pääasiallisen työpaikan välisiä matkoja.

Ulkopuolisen työvoiman käyttö

Ulkopuolisen työvoiman käytön osalta on noudatettava YT-lain määräyksiä. Niiden mukaan työnantajan on tehtävä suunnitellusta käytöstä etukäteen ilmoitus luottamusmiehelle, joka voi vaatia asian käsittelyä YT-menettelyssä. Tänä aikana ulkopuolista työvoimaa ei saa ilmestyä työpaikalle. Mahdolliset rikkomukset tulee välittömästi ilmoittaa liittoon.

Järjestäytymättömät henkilöt

Ovat ylityökiellon piirissä. Jäsenet voivat kehottaa ja valvoa, että he noudattavat ylityökieltoa.